

NORVEÇ PAZAR BİLGİLERİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü

İçindekiler

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI	3
2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ	11
3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER.....	14
4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER	19
5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER	21

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI

Dış Ticaret Politikası

Orta ölçekli bir ekonomiye sahip nispeten küçük bir ülke olan Norveç için eşit şartlarda ve öngörülebilir bir uluslararası ticaret ortamı elzemdir. Bu bakımdan, Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) anlaşmaları, Avrupa Ekonomik Alanı (AEA) Anlaşması ve Avrupa Serbest Ticaret Birliği (EFTA) serbest ticaret anlaşmaları Norveç dış ticaret politikasının temel taşlarıdır.

DTÖ: 1 Ocak 1995 tarihinden bu yana DTÖ üyesi olan Norveç, ayrıca Kamu alımları Anlaşmasına 1996'dan bu yana taraftır.

Avrupa Ekonomik Alanı: Üç EFTA ülkesi Norveç, İzlanda ve Lihtenştayn (AEA/EFTA ülkeleri) ile AB arasında 1 Ocak 1994 tarihinde imzalanan Avrupa Ekonomik Alanı Anlaşması aracılığıyla Norveç, AB'ye üye olmamakla birlikte, tarım ve balıkçılık alanları haricinde, AB iç pazarına dahil olmuştur. Mevcut durum itibarıyla Avrupa Ekonomik Alanı 30 Avrupa ülkesini kapsamaktadır. AEA ile İsviçre arasındaki ticaret ise kapsamlı ikili ticaret anlaşmaları aracılığıyla düzenlenmektedir.

Norveç, AEA çerçevesinde, AB'ye üye ülkelerin oluşturduğu iç pazarda, ortak kurallar, ortak rekabet koşulları ile mal, hizmet, sermaye ve kişilerin serbest dolaşımına dayalı bir sistemde yer almaktadır. Bu çerçevede, Norveç ve Avrupa Birliği üye devletleri arasında AEA Anlaşması kapsamında yapılan ticaret işlemlerinde gümrük vergisi ve miktar kısıtlamaları uygulanmamaktadır.

AEA Anlaşması ayrıca araştırma ve geliştirme, eğitim, sosyal politika, çevre, tüketicinin korunması, turizm ve kültür gibi diğer önemli alanlardaki işbirliğini de kapsamaktadır. Norveç'in AB ile ilişkilerinin temelini oluşturan Avrupa Ekonomik Alanı Anlaşması, ortak tarım ve balıkçılık politikalarını (Anlaşma, tarım ve balık ürünleri ticaretinin çeşitli yönlerine ilişkin hükümler içermesine rağmen), gümrük birliğini ve ortak ticaret politikasını kapsamamaktadır.

AEA Anlaşmasının temel ilkelerinden biri homojenliktir; bu, aynı rekabet kural ve koşullarının AEA içindeki tüm ekonomik operatörler için geçerli olduğu anlamına gelir. Homojenliği korumak için, AEA/EFTA devletlerinin mevzuatının AB Tek Pazar mevzuatına uygun olmasını sağlamak için AEA Anlaşması sürekli olarak güncellenmekte ve değiştirilmektedir. Bu kapsamda, Norveç bugüne kadar halihazırda yaklaşık yarısı yürürlükte olan 10.000'den AB mevzuatını uygulamıştır. Norveç, AB karar alma süreçlerine katılmamakla birlikte Komisyon tarafından önerilen AEA'na derç edilecek AB/AEA mevzuatına ilişkin hazırlık sürecinde görüş bildirme hakkına sahiptir.

Norveç, 1972 ve 1994'de yapılan referandumlarda Avrupa Birliği'ne üye olmayı reddetmiştir. Mevcut durumda ülkenin AB'ye üyeliği gündemde bulunmamaktadır. Kamuoyu yoklamaları Norveç'te AB üyeliğine karşı olanların oranının zamanla azaldığını ve destekleyenlerin oranının arttığını göstermekle birlikte, Norveç toplumunda AB üyeliğine karşı olanların sayısı hala yüksektir (yaklaşık %47).

Brexit: Brexit'in ardından Norveç'in en büyük ticaret ortaklarından olan Birleşik Krallık ve Norveç iki ülke arasındaki ticareti, yatırımları ve yakın ticari işbirliğini desteklemek ve daha da geliştirmek için önemli bir çerçeve oluşturan kapsamlı bir Serbest Ticaret Anlaşması (STA) müzakere etmiştir. Ayrıca, Mayıs 2022'de savunma ve güvenlik, iklim ve çevre, araştırma ve yenilik ve eğitim ve kültür alanlarında ikili stratejik işbirliğine ilişkin ortak bir deklarasyon da imzalanmıştır.

EFTA: Norveç, 1960 yılında kurulan EFTA kurucuları arasında yer almıştır. Bugün anılan birliğin Norveç ile birlikte 4 üyesi vardır. İsviçre, İzlanda ve Liechtenstein EFTA'nın diğer üyeleridir. EFTA devletleri arasındaki ticaret EFTA Konvansiyonu tarafından düzenlenmektedir. Ancak AEA Anlaşması İzlanda, Lihtenştayn ve Norveç arasındaki ticari ilişkiyi düzenlediği için, EFTA Konvansiyonu pratikte yalnızca İsviçre ile AEA Anlaşmasına taraf olan üç EFTA devleti arasında uygulanacaktır.

Serbest Ticaret Anlaşmaları: Diğer EFTA üyeleriyle birlikte dünyanın en kapsamlı serbest ticaret anlaşmaları ağılarından birine sahip olan Norveç, çeşitli serbest ticaret anlaşmaları müzakere etmeye devam etmektedir. Norveç, Avrupa Serbest Ticaret Birliği (EFTA) üyesi olarak, diğer EFTA ülkeleriyle birlikte AB dışındaki 44 ülke ve bölgeyle 33 STA imzalamıştır. Bu anlaşmaların 40'ı yürürlüğe girmiştir. Ayrıca, 23 Ocak 2025'te Norveç ve diğer EFTA ülkeleri, Tayland ile tarihi bir serbest ticaret anlaşması imzalamıştır. Bu anlaşmalar, Norveç'in uluslararası pazarlara erişimini genişletmekte ve ticaretini çeşitlendirmektedir. Norveç'in, EFTA'nın taraf olduğu STA'ların yanı sıra, ikili düzeyde Faroe Adaları ve Grönland ile serbest ticaret anlaşması bulunmaktadır.

Kapsam bir anlaşmadan diğerine değişmekle birlikte, serbest ticaret anlaşmaları mal, hizmet, yatırım, fikri mülkiyetin korunması, rekabet, ihtilafların çözümü, devlet ihaleleri ve sürdürülebilir kalkınma başlıklarını içermektedir.

Yatırım Anlaşmaları: Diğer taraftan, Norveç mevcut durum itibarıyla 9 ikili yatırım koruma anlaşmasına taraftır (Şili, Çin, Madagaskar, Peru, Polonya, Rusya, Slovakya, Sri Lanka ve Çek Cumhuriyeti). Ayrıca, Singapur (2002) ve Ukrayna (2012) ile yapılan EFTA serbest ticaret anlaşmaları, yatırım korumasına ilişkin belirli hükümler içermektedir.

İthalat Rejimi

Norveç ihracat ve ithalat işlemleriyle ilgili temel mevzuat, 1 Ocak 2023 tarihi itibarıyla yürürlüğe giren Eşyanın Hareketi Yasası (Movement of Goods Act; Gümrük Kanunu) ile Gümrük Vergileri Yasası (Customs Duty Act)'dır. Güncel mevzuata Lovdata üzerinden erişilebilir.

Norveç, AEA üyelerine tercihli veya sıfır tarife oranları uygulamakta ve AB üye ülkelerinin hak ve yükümlülüklerinin çoğunu üstlenmektedir. Bunun başlıca istisnası, AEA anlaşmasının kapsamadığı tarım sektörüdür. Tarım ve balıkçılık, AEA Anlaşması'nın dışında tutulan başlıca sektörlerdir. Bu nedenle Norveç, tarımda gümrük vergilerini ve kotaları koruyabilir; AB'nin Ortak Tarım Politikası (CAP) hükümlerine tabi değildir ve AB ile tarım ürünleri ticaretini ikili anlaşmalar yoluyla düzenler (örneğin AB-Norveç Tarım Anlaşması).

Norveç, AB ve AEA ülkelerine tercihli veya sıfır gümrük tarifesi uygularken; AB dışı ülkeler için DTÖ kuralları çerçevesinde MFN tarifeleri uygular. Ülkemiz ile Norveç arasındaki ikili ticarete genel kurallara ilişkin temel çerçeve ise Türkiye- EFTA Serbest Ticaret Anlaşması'dır.

Norveç'e ithal edilen ürünler için Norveç Gümrük Bildirge Sistemi (TVINN) adı verilen elektronik sistem üzerinden beyanname düzenlenmesi gerekmektedir. Ayrıca Single Administrative Document (SAD) formu ile de ithalat beyannamesi açılabilir. Başvuru esnasında fatura, taşıma belgeleri, Menşe ispat belgesi (EUR.1) ve gerekli olan izinlerin sunulması gerekmektedir. İthalat işlemlerinde 3 çeşit vergi vardır. Bunlar, gümrük vergisi, KDV ve özel tüketim vergisidir.

Diğer taraftan, Norveç Gümrük İdaresi, Digitoll adlı bir dijitalleşme stratejisi başlatarak, gümrük işlemlerini tamamen elektronik hale getirmeyi hedeflemektedir. Bu kapsamda, mevcut TVINN sisteminin yerini alacak yeni ithalat yazılımları ve API entegrasyonları devreye alınmaktadır. Norveç Gümrük İdaresi, Digitoll stratejisi kapsamında 2026 itibarıyla tüm ithalatlar için ön bildirim (pre-arrival notification) zorunluluğunu aşamalı olarak devreye alacaktır. Bu çerçevede, 1 Şubat 2026 tarihi itibarıyla dijital raporlama ve bilgi verme yükümlülüklerinin başlaması; 1 Eylül 2026 tarihinde ise sınır geçişlerinden önce beyanname verme zorunluluğu getirilerek doğrudan taşıma düzeninin sona ermesi öngörülmektedir. Bu sistemin, özellikle hassas ve izne tabi ürün gruplarında etkili olması, gıda, ilaç, kimyasal gibi ürünlerde daha sıkı kontrollerin söz konusu olması öngörülmektedir. API entegrasyonları ve diğer teknik detaylar hakkındaki güncel bilgilerin Norveç Gümrük İdaresi internet sayfası üzerinden takip edilmesi önerilmektedir: (<https://www.toll.no/en/corporate/digital-customs-on-importation-of-goods-to-norway>)

Her ne kadar Norveç serbest ticareti desteklese de, bazı ürün grupları ithalat lisansına veya özel izne tabidir:

İthal Kısıtlaması Olan Mallar	Yetkili Makam
-Alkol -Tütün	Norwegian Tax Administration (https://www.skatteetaten.no/person/) Norwegian Directorate of Health (https://www.helsedirektoratet.no/)
-Gıda maddeleri -Bitkiler, Tohumlar -Hayvanlar	Norwegian Tax Administration Norwegian Food Safety Authority (https://mattilsynet.no/)
-Nesli tükenmekte olan hayvan ve bitki türleri (CITES ürünleri) -Atıklar	Norwegian Environment Agency (https://www.miljodirektoratet.no/)
-İlaçlar	Norwegian Medicines Agency (https://legemiddelverket.no/)
-Patlayıcılar, havai fişekler ve tehlikeli maddeler	Directorate for Civil Protection and Emergency Planning (https://www.dsb.no/)
-Silahlar, silah bölümleri ve mühimmat	Norwegian Police (https://www.politiet.no/)

-Kültürel anıtlar, antikalar	Norwegian Directorate for Cultural Heritage (https://www.riksantikvaren.no/) Norwegian Ministry of Culture (https://www.regjeringen.no/no/dep/kud/id545/)
-------------------------------------	--

Kaynak: <https://www.toll.no/en/corporate/import/import-guide-for-beginners/>

İhracat Rejimi

Norveç'te ihracat yapabilmek için firma ya da şahısların Norveç Gümrük İdaresine (www.toll.no) başvurarak ihracat beyannamesi açtırmaları gerekmektedir. Başvuru sonrasında anılan idare tarafından ihracat beyannamesi düzenlenmekte ve bir numara verilmektedir. Bu işlemler genellikle aracılar tarafından Norveç Gümrük İdaresi'nin TVINN adı verilen elektronik beyanname sistemi üzerinden yapılabileceği gibi (www.toll.no/en/corporate/tvinn/) bizzat firma ya da şahıslar tarafından ilgili gümrük ofislerindeki SAD formunun (Tek İdari Belge, Single Administrative Document) doldurulması ile de yapılabilmektedir. Başvuru esnasında fatura, taşıma belgeleri ve gerekli olan izinlerin sunulması gerekmektedir.

Bazı istisnalar dışında hemen tüm ürünlerin Norveç'ten herhangi bir kısıtlama olmadan ihracatı mümkündür. İhracatında kontrol ve kısıtlama uygulanan ürünler: Balık ve balıkçılık ürünleri (Norveç Deniz Ürünleri Konseyine kayıt ve izin gerekmektedir), Atıklar (Norveç Çevre Ajansı'ndan izin alınması gerekmektedir), Silahlar, askeri ekipman diğer stratejik ürünler (çifte kullanım vb.) (Dışişleri Bakanlığı'nın izni gerekmektedir) ve elektrik ve elektronik ürünleridir (<https://www.toll.no/en/corporate/export/goods-with-export-restrictions/>). İhracatçıların, ürünlerinin ihracatına ilişkin herhangi bir kısıtlama olup olmadığını belirlemek için Norveç Gümrük İdaresi'nin resmi web sitesini incelemeleri veya doğrudan yetkililerle iletişime geçmeleri önemlidir.

Diğer taraftan, Norveç'ten balık ve balık ürünleri ihracatı, pazarlama ücreti ve araştırma ücreti olmak üzere iki ana bileşenden oluşan bir ihracat vergisine tabidir:

- Pazarlama Ücreti: Ürünün türüne göre değişen oranlarda uygulanır.
- Araştırma Ücreti: Tüm balık ve balık ürünleri için FOB (Free on Board) değerinin %0,3'ü oranında sabit bir ücrettir.

İhracat vergisi konusu malların kapsamı ve vergi oranları için bkz: (<https://www.toll.no/en/goods/fish/export-of-fish/export-of-fish---registration-marketing-and-research-fee-for-fish-and-fish-products/>)

Gümrük Vergileri

AEA Anlaşması çerçevesinde, Norveç'e AB'den yapılan ithalat işlemlerinde tarım ürünleri hariç olmak üzere gümrük vergisi uygulanmamaktadır. Türkiye ile EFTA arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması ise ülkemiz menşeli ürünlerin Norveç'e ihracatında da sanayi ürünleri, balıkçılık ve deniz ürünleri ile işlenmiş tarım ürünleri itibarıyla tercihli düzenleme getirmektedir. Buna ek olarak, temel tarım ürünlerindeki tavizli rejim, EFTA üyesi ülkeler ile Türkiye arasında ikili düzeyde gerçekleştirilen Protokoller kapsamında düzenlenmiştir. Bu çerçevede, genel kurallar itibarıyla ikili ticarete;

- **Sanayi ürünlerinin** tamamında Türkiye menşeli ürünlerde gümrük vergileri sıfır olarak uygulanmaktadır.
- **Balıkçılık ve deniz ürünlerinde** Türkiye menşeli ürünlerde gümrük vergileri sıfır olarak uygulanmaktadır.
- **İşlenmiş tarım ürünleri** bakımından, miktar sınırlaması olmaksızın, başta şekerleme ürünleri, çikolata, makarna, hazır gıdalar, soslar, çorbalar ve sular olmak üzere geniş kapsamlı listeler çerçevesinde karşılıklı olarak AB'ye sağlanan tavizli rejim tanınmıştır.
- **Temel tarım ürünleri** bakımından, Norveç'in Tanıdığı Tarım Ürünleri Tavizleri: Anlaşma'nın yürürlüğe girişinden itibaren geçerli olmak üzere, kesme çiçekler; taze, soğutulmuş, dondurulmuş, konserve sebzeler; kabuklu meyveler; taze ve kurutulmuş meyveler; baharatlar; pirinç; meyve unları; afyon ve meyan kökü hılasası; ham zeytinyağı; konserve sebzeler; şeker içeren işlenmiş meyveler; reçel ve marmelatlar; şeker içeren meyve karışımları; meyve suları; kabartma tozu; hardal; şaraplar ile rakı ve benzeri içkiler itibariyle miktar sınırlaması olmaksızın gümrük vergisi muafiyeti sağlanmıştır.

Norveç tarafından uygulanmakta olan gümrük vergilerine Norveç Gümrük İdaresi (Tolletaten) web sayfasından ve aşağıda yer alan bağlantıdan ulaşabilirsiniz:

İç Vergiler ve Oranları

▪ KDV

İthalatçı olarak, gümrük vergisi ödenmese bile, genellikle Norveç'e ithal edilen tüm mallar için KDV beyanında bulunulması gerekmektedir. KDV oranı her yıl tespit edilmekte olup; mevcut oran %25 olarak belirlenmiştir. Ancak istisna olarak gıda maddelerinin KDV oranı %15 tir. Genel kural ithalatta KDV ödenme zorunluluğu olmakla birlikte, KDV'den muaf olabilecek malları aşağıdaki bağlantıdan kontrol edebilirsiniz: (<https://www.toll.no/en/corporate/import/calculating-customs-duty-and-taxes/value-added-tax-exemptions/>)

▪ Tüketim vergileri

Norveç hükümeti her yıl tüketim vergi oranlarını oranları belirler. Alkollü ve alkolsüz içeceklerden, şekerden, tütün ürünlerinden, taşıt araçlarından tüketim vergisi alınmaktadır. Diğer ürünleri Norveç Vergi Dairesi web sitesinin aşağıda yer alan bağlantısından kontrol edebilirsiniz: (<https://www.skatteetaten.no/en/business-and-organisation/vat-and-duties/excise-duties/>)

Ürün Standartları ile ilgili Uygulamalar

Norveç, 1025/2012 sayılı Avrupa Birliği Yönetmeliğinde belirtilen standardizasyon kurallarını uygulamaktadır. Norveç'te standartlar konusunda faaliyet gösteren başlıca 3 kuruluş bulunmaktadır. Bunlar;

Norveç Standartları (Standards Norway; Standard Norge – SN):

Norveç Ticaret, Sanayi ve Balıkçılık Bakanlığı'nca finanse edilen özel ve kısmen bağımsız bir kuruluştur. İletişim ve elektroteknik alanı dışındaki tüm standartlarla ilgili kuruluştur. ISO ve CEN üyeliği bulunmaktadır. Her yıl ortalama 1200 yeni Norveç Standardı (NS) yayınlar. Bu standartlar, Avrupa ve Uluslararası Standartların yanı sıra ulusal taslak standartlar temelinde

oluşturulur ve mevcut durumda 17.000'den fazla geçerli standart mevcuttur. (<https://www.standard.no/en/>)

Norveç Elektroteknik Komitesi (Norwegian Electrotechnical Committee; Norsk Elektroteknisk Komite – NEK): Elektro-teknik alandaki standartlardan sorumlu kuruluştur. Norveç'in CENELEC ve IEC üyeliğini yürütmektedir. Temel olarak IEC ve CENELEC üyeliklerine dayanan yaklaşık 15.700 geçerli Norveç elektroteknik standardı bulunmaktadır. (<https://www.nek.no/english/>)

Norveç İletişim İdaresi (Norwegian Communications Authority; Nasjonal Kommunikasjonsmyndighet – Nkom): Norveç'in iletişim standardizasyonundan sorumlu kuruluştur ve European Telecommunications Standards Institute (ETSI) ve International Telecommunications Union (ITU) üyesidir. Nkom ETSI'de hazırlanan Avrupa standartlarının kamuya açık ulusal danışma ("Kamu Soruşturması") ve ulusal oylamaya ("Ulusal Oylama") sunulmasını sağlamakla, ETSI standartlarının Norveç standartlarına aktarılmasıyla sorumludur. (<https://www.nkom.no/english/>)

Norveç, AEA üyesi bir ülke olarak tarım ve balıkçılık dışında AB ile aynı ticaret politikası kurallarını uygulamakta ve bu çerçevede mevzuatın gerektirdiği her durumda ithalatta CE Belgesi aranmaktadır. Ürünün AEA pazarında işlem görebilmesi için uygunluk değerlendirmesinin yapılması, teknik dosyanın oluşturulması, AB uygunluk beyanının düzenlenmesi ve ürüne CE işaretinin iliştilmesi üreticinin sorumluluğundadır. CE işareti, ürünün güvenlik, sağlık ve çevresel koruma gerekliliklerine uygun olduğunu gösterir ve Norveç dahil tüm AEA ülkelerinde serbest dolaşımını sağlar.

Test Etme, Muayene ve Belgelendirme

Norwegian Accreditation (NA, Norsk Akkreditering) Norveç'in ulusal akreditasyon kuruluştur. Norveç Ticaret ve Sanayi Bakanlığı tarafından 765 sayılı Avrupa Birliği yönetmeliği kapsamında kurulmuştur. Kurumun temel görevi, Norveç pazarında güvenli ürün ve hizmetler sağlamak ve Norveç ürün ve hizmetlerine uluslararası pazar erişimi sağlamaktır. Bunu, Norveç kamu ve özel uygunluk değerlendirme kuruluşlarını akredite ederek gerçekleştirmektedir. Bu tür kuruluşlara örnek olarak laboratuvarlar, muayene kuruluşları, belgelendirme kuruluşları, doğrulama kuruluşları, yeterlilik testi sağlayıcıları, biyobankalar ve referans malzeme üreticileri verilebilir. Norveç ulusal akreditasyon kuruluşu olan NA, ILAC International Laboratory Accreditation Cooperation, IAF International Accreditation Forum, Inc. ve EA European Accreditation üyesidir. (<https://www.akkreditert.no/en/about-us/>)

Ürün güvenliği /güvenirliği konusunda Norveç ulusal akreditasyon kuruluşu **Norwegian Accreditation** tarafından yetkilendirilen onaylı kuruluşlara, ilgili arama kriterleri girilerek iş bu bağlantıdan ulaşılabilir. (<https://www.akkreditert.no/en/akkrediteerte-organisasjoner/>)

Ayrıca, Türkiye ve Norveç arasındaki düzenlemeler, Türkiye-EFTA Uygunluk Değerlendirmesi Alanında Karşılıklı Tanıma Anlaşması ile Ürünlerin Uygunluk Değerlendirmelerinin Karşılıklı Tanınması Hakkında Protokol (STA eki) hükümlerine tabidir ((31.12.2010; 27802 (4. mükerrer) tarih ve sayılı RG))

Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

Paketleme ve etiketleme konusunda Norveç AB düzenlemelerini esas almaktadır. Ürün etiketlerinin Norveççe olması esastır. Ancak, belirli koşullar altında İsveççe veya Danca gibi Norveççeye yakın dillerdeki etiketlemeler de kabul edilebilir (<https://www.mattilsynet.no/en/food-and-beverages/commercial-import-of-foodstuff-to-norway>). Etiketlerde birden fazla dil kullanılabilir; ancak Norveççe bilgilerin net ve okunaklı olması gerekmektedir.

Norveç'te ölçü birimleri olarak metrik sistem kullanılmaktadır. Bu nedenle, ürün etiketlerinde ağırlık, hacim ve uzunluk gibi ölçülerin metrik birimlerle belirtilmesi zorunludur.

Ürün etiketlerinin esas itibarıyla Norveççe olması gerektiğinden, ihracatçıların etiketleme süreçlerinde profesyonel çeviri hizmetleri kullanmaları önerilir. Her ürün kategorisi için geçerli olan spesifik düzenlemeler ve standartlar hakkında bilgi sahibi olunmalı ve ürünlerin bu mevzuatlara uygunluğu sağlanmalıdır. Eğer ürün çok kategorili (örneğin hem medikal hem elektronik) ise birden fazla kurumun regülasyonlarına tabi olabilir. Bu durumda ürün tipi için "Product Contact Point Norway" üzerinden rehberlik alınması mümkündür: (<https://www.regjeringen.no/en/topics/business-and-industry/product-contact-point/id2787842/>). Ürünle birlikte sunulan tüm dokümantasyonun (kullanım kılavuzları, güvenlik bilgileri vb.) da Norveççe olması gerektiği unutulmamalıdır.

Teknik Engeller

Piyasaya arz edilen tüm ürünlerin güvenli ve kaliteli olmasını sağlamak ülkelerin en temel öncelikleri arasındadır. Bu amaçla, ürünlerin uyması gereken teknik kriterler (standartlar ve teknik düzenlemeler) ile ürünlerin bu kriterlere uygun üretildiğini belgeleyen uygunluk değerlendirmesi işlemlerine günümüzde daha fazla başvurulmaktadır. Standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi prosedürleri, sınai, ekonomik ve ticari gelişmeye katkıda bulunan, insan can ve mal güvenliğini korumayı amaçlayan, modern ekonominin ve standardizasyon sisteminin temel taşlarıdır.

Bununla birlikte, standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi işlemleri çoğu zaman insan sağlığı ve güvenliği gibi meşru amaçların ötesinde ticarete teknik engeller olarak adlandırılan ve uluslararası ticaretin serbest akışını olumsuz etkileyen engellere yol açmaktadır. Uluslararası kabul görmüş standartlardan farklı teknik kriterler belirlenmesi ve gerektiğinden katı test ve belgelendirme işlemlerinin zorunlu kılınması bu alandaki en önemli sorunlardır. Şeffaf bir şekilde kabul edilmeyen ve uygulanmayan bu düzenlemeler ihracatçı firmalar açısından ek külfet ve maliyetlere de yol açmakta ve rekabet edebilirliklerini güçleştirmektedir. İhracatta karşılaştığımız ticarete teknik engellerin önlenmesi, sürdürülebilir ihracat artışının sağlanması açısından da önemlidir.

Bu kapsamda, T.C. Ticaret Bakanlığı Ürün Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü internet sayfasında konu ile ilgili ayrıntılı bilgi mevcuttur (<https://teknikengel.ticaret.gov.tr/>). Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesi, ihracatçılarımızın ticarete teknik engeller alanında yararlanacağı ve etkin olarak kullanacağı temel bir platform olarak yapılandırılmıştır. Bu çerçevede; ihracata konu ülkenin ticarete teknik engeller uygulamaları hakkında bilgi sahibi

olunabilmekte, ihtiyaç duyulan ülke mevzuat ve uygulamaları hakkında ilave bilgiler Bakanlığımızdan talep edilebilmekte ve ihracatta karşılaşılan ticaretle teknik engeller interaktif olarak Bakanlığımıza bildirilebilmektedir. Ticaretle Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik suretiyle ilgilenilen ülke ve ürün gruplarına ilişkin taslak düzenlemeler e-posta ile günlük olarak gönderilmektedir. Ayrıca, firmalarımız ihracatlarını olumsuz etkileyebilecek diğer ülke düzenlemelerini taslak aşamasında öğrenip yorum yapabilmektedir. Ticaretle Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik ücretsizdir.

AEA aracılığıyla, Norveç'in Türkiye ile 2011'den itibaren tüm sektörleri kapsayan karşılıklı tanıma anlaşması vardır: <https://www.efta.int/eea/mras>. Ayrıca, Norveç tarafından uygulanmakta olan standart ve teknik düzenlemelerin, Norveç'in hemen hemen her alanda düzenlemelerini AB müktesebatı ile uyumlandırmış olması nedeniyle Türk ihracatçıları açısından belirgin bir teknik engel yaratmadığı değerlendirilmektedir.

Diğer taraftan, 11 Aralık 2019 tarihinde açıklanan Avrupa Yeşil Mutabakatı (AYM) ile 14 Temmuz 2021'de kabul edilen "Fit for 55" paketi kapsamındaki mevzuat tekliflerinin önemli bir kısmı AEA Anlaşması kapsamına girmesi nedeniyle Norveç'le ticaret ilişkilerimizde de döngüsel ekonomi, gıda güvenliği, ulaşım, emisyon ticareti, entegre pazarlar, enerji verimliliği, yenilenebilir enerji, açık deniz rüzgarı, plastikler, piller ve kimyasallar alanlarında kural ve standartların dikkate alınması önem arz etmektedir.

2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

Norveç, fikri mülkiyet haklarının (IPR) korunmasına yönelik temel uluslararası anlaşmalara (örneğin, Sınai Mülkiyetin Korunması için Paris Birliği Sözleşmesi, Bern Telif Hakkı Sözleşmesi, 1952 Evrensel Telif Hakkı Sözleşmesi ve Roma Sözleşmesi) taraftır. Dünya Ticaret Örgütü'ne temel fikri mülkiyet hakları kanunlarını bildirmiştir. Norveç'in fikri mülkiyet hakları mevzuatı, DTÖ'nün Fikri Mülkiyet Haklarının Ticaretle İlgili Yönleri Anlaşması'nda atıfta bulunulan başlıca alanları kapsamaktadır.

Fikri mülkiyet haklarını düzenleyen başlıca ulusal kanunlar şunlardır: 15 Aralık 1967 tarihli Patent Kanunu; 14 Mart 2003 tarihli Tasarımlar Kanunu; 12 Mayıs 1961 tarihli Telif Hakları Kanunu; 15 Haziran 1990 tarihli Düzen-Tasarım Kanunu; 9 Ocak 2009 tarihli Pazarlama Kanunu; ve 26 Mart 2010 tarihli Ticari Markalar Kanunu. Bu mevzuat, yarı iletken çip yerleşim tasarımı da dahil olmak üzere ticari sırları ve endüstriyel tasarımları da korumaktadır. Bir AEA üyesi olarak Norveç, 2001 AB Telif Hakkı Direktifini uygulamaya yönelik mevzuatı kabul etmiştir.

Fikri, sınai mülkiyet hakları ile ilgili kurum Norveç Patent Ofisi, *Patentstyret*'tir (Norwegian Industrial Property Office (NIPO)) (<https://www.patentstyret.no/en/>). Ticaret, Sanayi ve Balıkçılık Bakanlığı bünyesinde çalışan NIPO, hem Norveçli hem de yabancı işletmeler için Norveç'te patent koruması ve ticari marka ve tasarım tescili başvurularını ele alır. Aynı zamanda İskandinav Patent Enstitüsü (Nordic Patent Institute)'nin bir ortağı olan kurum, uluslararası patent sistemi (PCT) kapsamındaki patent başvuruları bakımından uluslararası inceleme otoritesi olarak hareket eder.

Dağıtım Kanalları

Norveç'te iş yapmanın en yaygın yolu acenteler ve distribütörler aracılığıyla. Norveç'in 5,4 milyonluk nüfusunun yaklaşık 3/4'ünün Norveç'in güneyinde yaşamakta; ülkenin geri kalanı, uzun mesafeler ve yüksek navlun giderleri nedeniyle hizmet vermenin pahalı olduğu, yaygın olarak dağılmış, küçük nüfuslu merkezlerden oluşmaktadır. Bu nedenle, giyim, spor malzemeleri, perakende/bakkaliye sektörleri ve kendin yap (DIY) sektörleri dışında ülke çapında nispeten az sayıda çok mağazalı zincir vardır. Çoğu büyük ithalatçı ve distribütörün merkezi Oslo bölgesindedir. Bunlardan bazılarının diğer büyük Norveç şehirlerinde (Bergen, Stavanger, Trondheim, Kristiansand ve Tromsø gibi) alt acenteleri veya satış ofisleri vardır. Alt acenteler ve ikincil dağıtım, Norveç'in dağınık kuzey pazarlarını idare etmenin standart ve uygulanabilir yöntemidir.

Acente ve distribütörler aracılığıyla iş yapmanın yanı sıra Norveç'te yabancı firmaların ülkede ofis açmalarına yönelik bir eğilimin varlığı da dikkati çekmektedir. Norveç'te bir şirket kurma süreci nispeten basittir ve genellikle herhangi bir kısıtlama yoktur. Norveç Ticaret ve Sanayi Bakanlığı, Norveç'te ticari işletmelerin kurulması ve işletilmesi sürecini basitleştirmek için Altinn Business Information Service web portalını kurmuştur.

Kullanılabilecek diğer yöntemler arasında ise, Franchising Sözleşmesi (İsim Hakkı Sözleşmesi), Doğrudan pazarlama ve Joint Ventures (Ortak Girişim) ve lisans anlaşmaları belirtilmelidir. Uygun pazar promosyonu ve desteği, iyi bir yerel iş ortağı ve/veya bir yerel ofisle, şirketlerimizin Norveç'in küçük ama varlıklı pazarında daha fazla yer edinebileceği değerlendirilmektedir.

Kuzey ülkeleri tüketici profilinin teknolojiye anlayan ve nitelikli harcama yapan kişilerden oluşması nedeniyle Norveç de dahil olmak üzere bölge Avrupa'da ve dünya çapında e-ticaret kullanımında da üstlerde yer almaktadır. Bu bakımdan, internet üzerinden satış yapmayı düşünen üreticiler, satıcılar ve perakendecilerin müşterilerle daha kolay iletişim kurabileceği değerlendirilmekle birlikte yine de sipariş karşılama, nakliye, vergiler, katma değer vergisi (KDV) ve AB düzenlemeleriyle (EU e-Commerce Directive <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/e-commerce-directive>) ilgili zorlukları dikkate almaları gerekmektedir. Norveç, Avrupa'da en çok sınır ötesi alışveriş yapılan ülkeler arasındadır ve Norveçliler genellikle uluslararası web sitelerine çok açıktır.

Tüketici Tercihleri

Norveç dünyanın en zengin ülkelerinden biridir. Kaliteli ürünlere yüksek fiyat ödemeye hazır bir tüketici kesimine sahip ülkede, yenilik, kalite ve tasarıma büyük önem verilmektedir. Bu nedenle, Norveç piyasasına girmek isten firmaların fiyat rekabetinden ziyade yüksek kalite, tasarım, yenilikçi ürün, pazarda devamlılık gibi konulara önem vermesi gerekmektedir.

Yapılacak girişimlerde Norveçli bir ortak ile birlikte çalışmak rekabet avantajı sağlayacaktır. Yine de, Norveç pazarına girmek isteyen firmaların, rekabet avantajını sürdürebilmek için değişen tüketici tercihleri ve ekonomik koşulları dikkatle takip etmesinde fayda bulunmaktadır.

Satış Teknikleri ve Satışı Etkileyen Faktörler

Norveç'te İngilizce'nin yaygın olarak kullanımı iletişimi kolaylaştıran bir faktör olmakla birlikte Norveç dilinde pazarlama ve materyallere sahip olmak şirketlere rekabet avantajı sağlayacaktır. Norveçli şirketler, iyi şartlar veya daha iyi kalite elde etmek için tedarikçilerini değiştirmeye isteklidirler. Ancak, takdim edilen ürünlerin yüksek kaliteli ve halihazırda iyi test edilmiş olduğu kanıtlanmalıdır. Yapılan sunumların övgü ve abartıdan uzak iyi belgelenmiş sunumlar olmasına; yapılan teklif ve anlaşmalara bağlı kalmaya özel gösterilmesinde fayda vardır. Norveçli işadamları için güven önemlidir ve anlaşmalar yapmak için yazılı belgelerin kullanılması yaygındır. Ticari promosyon ve reklam araçları olarak radyo ve televizyonda reklamcılık tamamen gelişmiştir. Ayrıca, giderek yaygınlaşmakta olan podcastler de reklam aracı olarak kullanılabilir. Ayrıca, Norveç yüksek gazete okurluğuna sahiptir. Basılı ve çevrimiçi olarak yayınlanan başlıca Norveç iş gazeteleri Dagens Naeringsliv, Finansavisen, Aftenposten ve E24'dür.

Kamu İhaleleri

Doffin (Database for Public Procurement; <https://www.doffin.no>) Norveç'in resmi kamu ihale portalıdır ve ulusal eşik değerlerin üzerindeki tüm ihalelerin burada yayımlanması zorunludur. Hem Norveçli hem de yabancı firmalar bu platformda hükümet ve kamu kuruluşlarının açtığı ihalelere başvurabilir. Ayrıca, Norveç, Avrupa Ekonomik Alanı'nda yer alan bir ülke olarak AB'nin 2014/24 sayılı Kamu İhale Kararnamesini esas almaktadır ve belli bir eşik değerin üzerindeki ihaleler TED platformunda da yayımlanır (TED – EU Tenders, the Supplement to the Official Journal - TED).

3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER

	Output at basic values. Current prices (Dollar million)
Total industry	801.579,22
Mainland Norway	672.448,32
Market producers	648.700,40
Non-market producers	152.878,72
Oil and gas extraction including services	131.058,52
Manufacturing	111.732,52
Construction	72.022,10
Wholesale and retail trade, repair of motor vehicles	58.299,41
Health and social work	55.889,90
Public administration and defence	48.638,78
Professional, scientific and and technical activities	37.827,86
Information and communcation	36.369,18
Transport activities excl. ocean transport	32.939,04
Financial and insurance activities	28.205,02
Imputed rents of owner-occupied dwellings	26.366,39
Education	24.834,92
Administrative and support service activities	20.445,39
Real estate activities	20.433,39
Fishing and aquaculture	16.552,18
Arts, entertainment and other service activities	16.290,06
Ocean transport	16.006,63
Electricity, gas and steam	14.088,78
Accommodation and food service activities	13.385,18
Water supply, sewerage, waste	8.684,67
Agriculture and forestry	6.262,88
Postal and courier activities	1.953,40
Mining and quarrying	1.674,25
Transport via pipelines	1.618,87

Kaynak: 09171: Production account and income generation, by industry. Unadjusted and seasonally figures
(<https://www.ssb.no/en/statbank/table/09171/>)

İncelenmesinden görüleceği üzere, temel değerlerle ifade edilen Norveç ekonomisinin çıktı verileri (cari ABD doları cinsinden), hem geleneksel sanayi kollarının hem de hizmet odaklı sektörlerin kritik roller üstlendiği çeşitlendirilmiş bir ekonomik yapıyı ortaya koymaktadır. Toplam sanayi üretimi 801 milyar doların üzerine çıkarken, anakara Norveç'in katkısı yaklaşık 672 milyar dolar seviyesindedir. Petrol ve doğalgaz çıkarımı (131 milyar dolar) ile imalat sektörü (112 milyar dolar) ekonomiye katkı sağlayan başlıca sektörler arasında yer almaktadır. Bu da Norveç'in genellikle hizmetler ve refah modeliyle tanınmasına rağmen, enerji ve sanayi sektörlerinin ekonomideki yerinin hâlâ çok güçlü olduğunu göstermektedir. Ayrıca, piyasa temelli üreticiler 648 milyar dolardan fazla, buna karşın piyasa dışı (kamu ağırlıklı) üreticiler ise 152 milyar dolar düzeyinde çıktı üretmiş durumdadır. Bu dağılım, Norveç'in ekonomik faaliyetlerinin çoğunun serbest piyasa dinamikleriyle yürüdüğünü, ancak aynı zamanda güçlü

bir kamu hizmet altyapısına da sahip olduğunu göstermektedir. Norveç'in ekonomik anlamda bir yandan rekabetçi, diğer yandan sosyal refah sağlayan bir denge kurmuş olduğunu söylemek mümkündür.

Veriler, aynı zamanda hizmet sektörlerinin ana kara Norveç ekonomisindeki artan önemini gözler önüne sermektedir. Toptan ve perakende ticaret (58 milyar dolar), sağlık ve sosyal hizmetler (56 milyar dolar) ile kamu yönetimi ve savunma (49 milyar dolar) gibi sektörler ciddi ekonomik ağırlığa sahiptir. Ayrıca, profesyonel, bilimsel ve teknik faaliyetler (38 milyar dolar) ile bilgi ve iletişim sektörü (36 milyar dolar) gibi bilgi yoğun sektörler de ekonomiye dikkat çekici katkı sağlamakta, bu da Norveç'in dijitalleşme ve inovasyon odaklı ekonomik gündemini yansıtmaktadır. Doğal kaynaklar, sanayi üretimi ve yüksek katma değerli hizmetlerin dengeli bileşimi, sürdürülebilir büyüme için sağlam bir temel oluştururken; yeşil dönüşüm, dijitalleşme ve kamu hizmetlerinin modernizasyonuna yönelik çözümler sunan yabancı firmalar için geniş fırsatlar sunmaktadır.

Tarım ve Hayvancılık

Norveç'te tarım ve hayvancılık sektörü, ekonomide görece küçük ama stratejik açıdan önemli bir rol oynamaktadır. Tarım ve hayvancılık sektörü, ülke GSYH'sinin %1.6'sını oluşturmakta ve istihdamın yaklaşık %2'sini karşılamaktadır.

Norveç'in tarım ve hayvancılık sektörü, ülkenin iklimsel ve coğrafi koşulları nedeniyle sınırlı ölçekli üretim kapasitesine sahip olsa da, stratejik öneme sahip bir sektördür. Üretim çoğunlukla yerel pazarı hedeflemekte ve ülke gıda güvenliği politikalarının bir parçası olarak desteklenmektedir. Süt ürünleri (özellikle peynir ve süt) ile et üretimi sektörde ön plandadır. Tine SA (süt ürünleri), Nortura (et ve yumurta), Felleskjøpet (tarım girdileri) gibi büyük kooperatifler sektöre hâkimdir ve hem üretici hem de işleyici olarak faaliyet gösterirler.

Norveç hükûmeti, sürdürülebilirlik ve kendi kendine yeterlilik hedefleri doğrultusunda tarım ve hayvancılığı desteklemeye devam etmektedir.¹ Özellikle iklim dostu üretim, hayvan refahı ve gıda güvenliği konuları öne çıkmaktadır. Bu çerçevede çiftçilere sübvansiyonlar, yatırım destekleri ve teknik danışmanlık sağlanmaktadır. Ayrıca, tarım sektörü Norveç'in yeşil sanayi stratejisinin bir parçası olarak görülmekte ve bioekonomi kapsamında orman ve tarım kaynakları, yeni sanayi alanlarının girdisi olarak değerlendirilmektedir.

Norveç hükûmetinin organik tarımı ve iklime duyarlı tarım uygulamalarını aktif biçimde teşvik etmesinin, yabancı firmalar için özellikle tarım teknolojileri, hayvan sağlığı, özel yem üretimi, iklime dayanıklı bitkiler ve sürdürülebilir ambalaj çözümleri gibi alanlarda niş pazar fırsatları sunmakta olduğu değerlendirilmektedir. Yenilikçi çözümler, ülkenin gıda dayanıklılığı ve çevresel sürdürülebilirlik hedefleriyle uyumlu olması hâlinde büyük potansiyel taşıyabilir.

¹ Norveç, yüksek derecede kendi kendine yeterliliği sürdürmeye odaklanan tarım politikalarıyla yüksek maliyetli bir üreticidir. Tarımsal üretimi sürdürmek için Norveç'in çoğu tarım ürününe verdiği sübvansiyonlar AB'ninkileri aşmaktadır. Yüksek tarifeler, miktar kısıtlamaları ve ticaretin önündeki teknik engeller, rekabetçi ürünlerin Norveç pazarına girmesini ciddi ölçüde sınırlamaktadır. Tahıl ve et için tarife oranı kotaları mevcuttur. Ayrıca Norveç, tarımsal girdilerin yüksek maliyetini telafi etmek ve Norveç'in işlenmiş ürünlerinin ithalatla rekabet edebilmesini sağlamak için gıda işleyicilerine indirim uygulamaktadır.

Norveç'in tarımsal dış ticaret yapısında, ithalat açık ara öndedir. Ülke sebze, meyve, yem hammaddesi, tahıl ve işlenmiş gıda ürünlerinde yüksek oranda ithalata bağımlıdır. Bu durum, tarım ürünlerinde dışa bağımlılığı azaltma ihtiyacını doğurmakta ve yeni tedarik kaynaklarına olan ilgiyi artırmaktadır. Bu sektöre yönelik ticarete AB genelinde bazı ortak eğilimlerin Norveç bakımından da dikkate alınmasında fayda olacaktır: Geleneksel olmayan gıdalara daha fazla açıklık ve sağlıklı ve besleyici gıdalara, özel bir sertifikaya veya iddiaya sahip gıda ürünlerine (organik, arındırılmış vb. dahil), daha küçük porsiyonlara, anlatacak harika bir hikayesi (provenans) olan (bölgesel) ürünlere ve güçlü tanınmış markalı yiyecek ve içeceklerle artan ilgi. Norveç'in harcanabilir gelirlerinin %10 ila 15'ini gıdaya harcayan varlıklı, iyi eğitilmiş ve açık fikirli tüketicileri içeren sofistike bir pazar olduğu da belirtilmelidir.

Sanayi

Norveç'te sanayi sektörü ülke GSYH'sinin %53.1'ünü oluşturmakta ve istihdamın yaklaşık %20'sini karşılamaktadır. Norveç sanayi sektörü, enerji yoğun proses endüstrisinden yüksek teknolojiye kadar geniş bir yelpazeye yayılmakta ve ülke ekonomisinin karbonsuzlaşma sürecinde kilit rol oynamaktadır. Ülkenin başlıca sanayi şirketleri arasında Norsk Hydro (alüminyum), Yara International (gübre ve kimyasallar), Kongsberg Gruppen (savunma ve uzay teknolojileri), Equinor (enerji) ve Nammo (savunma mühimmatları) öne çıkar. Bu şirketler sadece iç pazarda değil, küresel değer zincirlerinde de stratejik roller üstlenmektedir.

Norveç sanayisi büyük ölçüde dış ticarete bağımlıdır. İhracat odaklı yapısı, özellikle alüminyum, gübre, denizcilik ekipmanları, savunma ve enerji teknolojileri gibi sektörlerde belirgindir. Üretimin önemli bir bölümü Avrupa başta olmak üzere küresel pazarlara ihraç edilmektedir. Örneğin, Yara International'ın ürettiği gübrelerin %80'i yurt dışına satılırken, Norsk Hydro Avrupa otomotiv ve inşaat sektörlerine büyük miktarda alüminyum sevkiyatı yapmaktadır. Bununla birlikte, Norveç sanayisinin önemli bir kısmı ithalata bağımlı yarı mamul ve hammadde girdileriyle çalışmaktadır. Özellikle enerji yoğun proses endüstrisi (ör. silikon, nikel, lityum, grafit) büyük ölçüde Çin, Güney Afrika ve Brezilya gibi ülkelerden gelen kritik hammaddelere dayanmaktadır. Dolayısıyla yeni tedarik zincirleri oluşturmak, Norveç için hem güvenlik hem de stratejik özerklik açısından önem kazanmıştır. Bu çerçevede, Norveç sanayi sektörüne girişte makine ve üretim teknolojileri, iklim dostu yarı mamuller, sanayiye yönelik inşaat ve tesisat çözümleri ve savunma sanayi iş birlikleri alanlarında fırsatlar olabileceği değerlendirilmektedir.

Norveç Hükümeti, *Yeşil Sanayi İnisyatifi Yol Haritası* ile sanayideki dönüşümü hızlandırmayı hedeflemekte olup; batarya, hidrojen, karbon yakalama ve depolama, offshore rüzgar, biyosanayiler, güneş enerjisi ve proses endüstrisi gibi dokuz öncelikli alan belirlemiştir. Sanayi politikası, sadece üretimi değil, aynı zamanda ihracat artışı ve sürdürülebilir kalkınmayı hedefleyen bir çerçeveye sahiptir. Bu doğrultuda 2030'a kadar petrol ve gaz dışı ihracatın %50 artırılması hedeflenmektedir. Norveç sanayi sektörünün yalnızca bir üretim sahası değil, aynı zamanda dönüşüm, inovasyon ve iş birliği için açık bir alan sunması, Norveç'in sürdürülebilirlik odaklı sanayi politikasıyla uyumlu ve katma değerli ürünlerle bu pazarda uzun vadeli yer edinilebilmesine olanak tanımaktadır.

Hizmetler

Norveç'te hizmetler sektörü ülke GSYH'sinin %45.3'unu oluşturmakta ve istihdamın yaklaşık %78'ini karşılamaktadır. Ülkedeki yüksek dijitalleşme seviyesi, iyi eğitilmiş iş gücü ve güçlü kamu kurumları hem yerli hem de yabancı hizmet sağlayıcılar için elverişli bir ortam yaratmaktadır.

Norveç hizmetler sektöründe öne çıkan alt sektörler arasında finansal hizmetler, bilgi ve iletişim teknolojileri (BİT), turizm, lojistik ve ulaşım, sağlık hizmetleri ve profesyonel/danışmanlık hizmetleri yer alır. Özellikle BİT sektörü son yıllarda hızla büyümekte ve inovasyonla şekillenmektedir; Telenor Group, dünyanın önde gelen telekom operatörlerinden biri olarak hem ülke içinde hem de uluslararası alanda önemli bir rol oynamaktadır. Denizcilik hizmetlerinde ise DNV (Det Norske Veritas), küresel çapta sınıflandırma ve denetim hizmetlerinde lider konumdadır. Öte yandan Aker Solutions ve Wilhelmsen Group gibi şirketler, mühendislik ve gemicilik alanlarında dünya standartlarında hizmetler sunmakta; bu da Norveç'in küresel düzeyde rekabetçi ve teknoloji odaklı hizmet sektöründeki gücünü pekiştirmektedir. Bu alt sektörler, iş birliği, inovasyon ve pazar payı arayan yabancı firmalar için önemli fırsatlar sunmaktadır.

Norveç hükümeti, hizmetler sektörünü özellikle yeşil dönüşüm ve dijitalleşme kapsamında stratejik olarak desteklemektedir. "The Norwegian Government's Action Plan for Export" belgesinde, hizmet ihracatının artırılması, dijitalleşme, e-sağlık, yapay zekâ uygulamaları ve uluslararası iş birlikleri gibi konular önceliklidir. Ayrıca, sağlık ve ICT sektörlerinde kamu-özel iş birlikleri teşvik edilmektedir.

Norveç geleneksel olarak mal ihracatçısı olarak bilirse de, hizmet ihracatı da hızla artmaktadır. Özellikle ICT, sağlık teknolojileri ve finansal hizmetler alanlarında Avrupa ve ABD'ye yönelik hizmet satışları artış göstermektedir. E-ihrac edilen çözümler, denizcilik simülasyonları ve dijital sağlık sistemleri gibi niş alanlara yayılmış durumdadır.

Norveç'in yaşlanan nüfusu ve dijital sağlık sistemine geçiş süreci kapsamında dijital sağlık çözümleri, ICT/dijital hizmetler, Norveç'te özellikle kırsal bölgelerde dijital eğitim çözümlerine talebin artmakta olduğu dikkate alınarak eğitim ve uzaktan öğrenim çözümleri, Norveç pazarına girişte potansiyeli yüksek olan başlıca hizmet sektörü alanlardır.

Madencilik

Aktif madencilik faaliyetleri ve güçlü bir metalürji sanayisi bulunan Norveç'te madencilik sektörü ülke GSYH'sinin %39.1'ünü oluşturmaktadır. Özellikle Kuzey Norveç'te yeni maden çıkarımı için büyük potansiyel mevcuttur. Dünyanın en sürdürülebilir madencilik endüstrisini geliştirmeyi hedefleyen Norveç, bu doğrultuda yeşil ve dijital dönüşüm için kritik öneme sahip nikel, bakır, titanyum, kobalt, vanadyum, grafit ve nadir toprak elementleri gibi maden rezervlerinden faydalanmaktadır. Norveç, bataryalar, yenilenebilir enerji, elektronik ve savunma sanayi için kritik olan bu mineraller açısından zengindir. Norveç'in elektriğinin %90'ından fazlası yenilenebilir hidroelektrikten sağlanır. Bu da düşük emisyonlu madencilik için büyük bir avantajdır.

Maden çıkarımı, Avrupa'nın stratejik özerkliği açısından kritik öneme sahiptir. Norveç, bu kapsamda AB ile yapılan Yeşil İttifak çerçevesinde uzun vadeli bir tedarikçi olarak konumlanmaktadır. Ulusal strateji, madencilik projelerinin hızlandırılması, döngüsel ekonomi uygulamaları ve özel sermaye yatırımlarının artırılması gibi öncelikleri içermektedir.

Sonuç olarak Norveç madencilik sektörü, sanayi ve enerji politikalarının merkezinde yer almakta ve hem yeşil sanayi gelişimi hem de uluslararası iş birliği ve yatırım açısından stratejik bir alan oluşturmaktadır. Norveç, üretim hacmi bakımından dünyanın en büyük üreticileri arasında olmamakla birlikte Avrupa'nın ham madde güvenliği açısından stratejik bir rol üstlenmektedir. Siyasi istikrarı, çevre ve iş gücü standartları, temiz enerjiye dayalı üretim yapısı sayesinde Norveç, ham madde tedarikinde güvenilir bir ortak olarak öne çıkmaktadır.

Enerji

Norveç enerji sektörü, hem yüksek ihracat kapasitesi hem de yeşil dönüşüm politikaları açısından Avrupa'nın en stratejik enerji merkezlerinden biridir. Norveç'in başlıca enerji şirketleri arasında Equinor (petrol ve gaz), Statkraft (hidroelektrik ve yenilenebilir enerji), Statnett (elektrik iletimi) ve DNV (enerji teknolojileri ve danışmanlık) öne çıkar. Equinor, Norveç'in Avrupa'ya doğalgaz ihracatının ana aktörü olup, ülke gelirin önemli bir kısmını sağlamaktadır. Statkraft ise Norveç'in hidroelektrik üretim kapasitesinin büyük bölümünü yöneten kamu şirkettir ve Avrupa'nın enerji arz güvenliği açısından kilit bir rol üstlenmektedir.

Norveç, enerji politikasında güçlü bir yeşil sanayi dönüşüm vizyonu benimsemekte ve "Green Industrial Initiative" yol haritası çerçevesinde, hidrojen, offshore rüzgar, karbon yakalama-depolama (CCS) ve batarya üretimi gibi alanlarda öncü olmayı hedeflemektedir. Norveç'in 2030 yılına kadar emisyonları %55 oranında azaltma ve 2050'de net sıfır emisyona ulaşma hedefi bulunmaktadır.

Enerji dış ticaretinde Norveç, halen Avrupa'nın en büyük doğal gaz tedarikçisi konumundadır. 2024 itibarıyla gaz ihracatı petrol ihracatını aşmıştır. Bunun yanında, önümüzdeki 10-20 yılda enerji ihracatının giderek elektrik ve yeşil hidrojen şeklinde artması beklenmektedir. DNV verilerine göre, Norveç 2040'tan itibaren yılda 2 milyon ton hidrojen ihracatı gerçekleştirmeyi hedeflemektedir.

Norveç enerji sektörü, enerji ekipmanları ve teknolojileri, yüksek mühendislik ürünleri gibi alanlarda yüksek teknolojiye dayalı ve sürdürülebilir çözümlere odaklanan firmalar bakımından pazara giriş potansiyeli sunmaktadır. Ayrıca, Norveç'in, yeşil dönüşüm için kritik minerallerin (örneğin nadir toprak elementleri) üretimine yatırım yapmakta olduğu ve bu süreçte ekipman ve teknoloji tedariki bakımından da fırsatların olabileceği değerlendirilmektedir. Pazar giriş stratejileri, Norveç'in yeşil dönüşüm hedefleriyle uyumlu olacak şekilde konumlandırılmalıdır.

4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER

İş Kültürü

Norveçli firmalar genellikle uzun vadeli ilişkiler kurdukları, güven duydukları ve iş yapma kültürüne uyum sağlayan partnerlerle çalışmayı tercih eder. Bu nedenle, pazara girişte fiyat rekabetinden çok güvene, şeffaflığa ve tutarlılığa dayalı ilişkiler kurmak kritik önemdedir. Norveç'in iş kültürü gayri resmî, düşük hiyerarşili ve son derece eşitlikçidir. Unvanlar yerine birbirine adıyla hitap etme yaygındır. Kararlar genellikle katılımcı ve ortak akla dayalı şekilde alınır. Cinsiyet eşitliği ve çeşitlilik, hem iş yerinde hem de kurum kültüründe güçlü şekilde benimsenmiştir.

Norveçli iş ortaklarıyla başarılı bir iş ilişkisi kurmak isteyen firmaların doğrudan, açık ve zamanında iletişim, söz verilen konularda tutarlılık ve kültürel farklılıklara duyarlılık gibi unsurlara özen göstermesi beklenir.

Para Kullanımı

Norveç para birimi kron (para birimi kodu NOK) olarak adlandırılır. Norveç, dünyadaki en dijitalleşmiş ödeme sistemlerinden birine sahip olup; ülkede nakit kullanımı yok denecek kadar azdır. Tüm kurumlar kart (Visa ve MasterCard en yaygın olarak kabul edilen kredi kartlarıdır) veya telefonla elektronik ödeme (Google Pay ve Apple Pay) kabul etmektedir. Akıllı cep telefonları üzerinden mobil para transferine olanak veren Vipps (vipps.no) uygulaması, günlük hayatta da son derece yaygın olarak kullanılmaktadır.

Pasaport ve Ülkeye Geçici Giriş Vizesi Uygulaması

Norveç 2001 yılında Schengen vize sistemine dâhil olmuştur. Bu çerçevede, Norveç'e seyahat etmek isteyen vatandaşlarımızın Schengen kurallarına göre vize almış olmaları gerekmektedir. Diplomatik, hizmet ve hususi pasaport sahipleri 90 güne kadar vizeden muaftır. Umuma mahsus pasaport sahiplerinin ise seyahat öncesi Schengen vizesi almaları zorunludur.

Resmi Tatiller ve Mesai Saatleri

Norveç'te iş sağlığı ve güvenliğinden sorumlu kurum, Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı'na bağlı Arbeidstilsynet'tir. Kural olarak, normal çalışma saatleri günde 9 saat, haftada 40 saat ile sınırlıdır. Vardiyalı, gece veya pazar günü çalışanlar için bu süre haftada 36–38 saate düşebilir. Tüm detaylar ve özel durumlar, bireysel iş sözleşmesinde belirtilmeli ve Arbeidstilsynet'in web sitesinden (<https://www.arbeidstilsynet.no/en/working-conditions/working-hours/>) takip edilmelidir.

Norveç iş gücü piyasasına giren şirketlerin, yerel iş yasalarına uyumlu iş sözleşmeleri hazırlaması zorunludur. Norveç yüksek sendikalaşma oranına sahip bir ülkedir. Bazı sektörlerde çalışma saatleri toplu iş sözleşmeleriyle farklılık gösterebilir. Esnek çalışma saatleri

(fleksitid) uygulaması oldukça yaygındır. Bu durum, ofis çalışma düzeni ve üretim planlaması açısından avantajlı olabilir. İş sağlığı ve güvenliği konusunda yüksek standartlar vardır. Uyum göstermeyen firmalar para cezası, itibar kaybı veya yasal yaptırımlarla karşılaşabilir.

2025 Yılı Resmî Tatiller

1 Ocak Çarşamba: Yılbaşı
17 Nisan Perşembe: Maundy Perşembe
18 Nisan Cuma: Kutsal Cuma
20 Nisan Pazar: 1. Paskalya Günü
21 Nisan Pazartesi: 2. Paskalya Günü
1 Mayıs Perşembe: İşçi Bayramı
17 Mayıs Cumartesi: Anayasa Günü
29 Mayıs Perşembe: İsa'nın Yükseliş Günü
8 Haziran Pazar: Pentekost ayının 1. Günü
9 Haziran Pazartesi: Pentekost ayının 2. Günü
25 Aralık Perşembe: 1. Noel Günü
26 Aralık Cuma: 2. Noel Günü

Yerel Saat

Norveç'te sadece bir zaman dilimi vardır. Ülke, 1895'te zamanın burada standardize edilmesinden bu yana standart saatle aynı yerel saati uyguluyor. Norveç'te standart saat Orta Avrupa Saati'dir (CET).

Norveç'te yerel saat Türkiye'ye göre 2 saat geridedir. 30 Mart 2025 tarihinde Norveç'in yaz saati uygulamasına geçmesi ile saat farkı 1'e inecek, 26 Ekim 2025 tarihinde, Norveç'in tekrar kış saati uygulamasına geçmesiyle fark tekrar 2 saate çıkacaktır.

5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER

Şirket Türleri

1.Şahıs Şirketi

Bir organizasyon numarasına sahip olmak için Tüzel Kişiler Merkezi Koordinasyon Siciline bir şahıs şirketi olarak şirketinizi kaydetmeniz gerekir. Şahıs şirketini Ticari İşletmeler Siciline yani Brønnøysund Kayıt Merkezine kaydettirmek zorunda olmamanıza rağmen, kayıt yaptırmanız halinde bu size bir kayıt sertifikası sağlanacaktır. Ticari İşletmeler Siciline kayıt için bir ücret alınacaktır. Güncel kayıt ücretlerine [link](https://www.brreg.no/en/business-2/fees-for-registration/) üzerinden ulaşabilirsiniz: (<https://www.brreg.no/en/business-2/fees-for-registration/>)

Şahıs şirketinin adı, Ulusal Nüfus Kütüğüne kayıtlı olduğu için soyadınızı da içermelidir. Burada bir isim seçme ve nelere dikkat etmeniz gerektiği hakkında daha fazla bilgi bulabilirsiniz. (<https://www.brreg.no/en/business-2/how-do-i-choose-a-name-for-my-enterprise/>)

Yapacağınız aktiviteyi olabildiğince doğru bir şekilde tanımlamanız önemlidir. Ne üreteceğinizi, ne alacağınızı, ne satacağınızı, hangi hizmetlerin ne şekilde sağlanacağını tarif etmelisiniz. Sağladığınız açıklama, şirketinizin atanacağı endüstriyel kodun temelini oluşturacaktır.

Şahıs şirketini kaydettirmek için Koordineli Kayıt Bildirimi formunu da doldurmanız gerekir. Formu doldurduğunuzda elektronik ortamda imzalamanız gerekmektedir. Şahıs şirketi tescil edilir edilmez bir organizasyon numarası atanacaktır. Şahıs şirketinizi kaydettirdiğinizde, çeşitli devlet kurumlarına karşı belirli yükümlülükleriniz olacaktır. Şahıs şirketinizin kurulumu, kayıt prosedürü, sorumluluklarınız, konuya ilişkin sıkça sorulan sorular vb. hakkında daha detaylı bilgiye [link](https://www.brreg.no/en/sole-proprietorship-2/) aracılığıyla ulaşabilirsiniz. (<https://www.brreg.no/en/sole-proprietorship-2/>)

2. Özel Limited Şirket (AS)

Bir limited şirketin en az bir üyeden oluşan bir yönetim kurulu olması gerekir. Yönetim kurulu seçimi esas sözleşmede belirtilmelidir. Şirketiniz için bir denetçi bulundurmayı seçerseniz, bu ana sözleşmede belirtilmelidir. Bazı limited şirketler, belirli kriterlerin karşılandığını varsayarak yıllık hesaplarını denetletmemeyi tercih edebilir. Ancak her hâlükârda, yıllık hesapların belirli dönemlerde Şirket Hesapları Siciline sunulması gerekmektedir.

Kuruluş sözleşmesini çevrimiçi olarak oluşturmayı seçerseniz, formu doldurma işlemi sırasında adım adım yönlendirileceksiniz aynı zamanda bilgiler, geçerli olan kurallar dizisine göre kontrol edilecektir. Daha sonra kuruluş muhtırasının içeriğinin doğru olduğundan emin olacaksınız. Form için bkz (<https://www.altinn.no/en/forms-overview/bronnøysund-register-centre/stiftelse-av-aksjeselskap/>) Şirketi kaydettirmek için “Gå til registrering i Foretaksregisteret” bağlantısını kullanmalısınız, yönergeleri tamamladığınızda şirket kurulum süreciniz tamamlanmış olacaktır. Limited şirket tescil edildikten ve bir organizasyon numarası atandıktan sonra, SMS veya e-posta yoluyla bir bildirim alacaksınız. Limited şirketinizin kurulumu, kayıt prosedürü, sorumluluklarınız, konuya ilişkin sıkça sorulan sorular vb. hakkında daha detaylı bilgiye [link](https://www.brreg.no/en/limited-company/how-to-start-a-limited-company/starting-the-company/) aracılığıyla ulaşabilirsiniz. (<https://www.brreg.no/en/limited-company/how-to-start-a-limited-company/starting-the-company/>)

3.Genel Ortaklık (ANS/DA)

İki tür genel ortaklık vardır: Tüm ortakların şirketin yükümlülükleri için sınırsız, kişisel sorumluluğa sahip olduğu genel ortaklık (ANS) ve ortakların şirketin yükümlülükleri için sorumluluğu paylaştığı ortak sorumluluk (DA) ile genel ortaklık.

Öncelikle şirketinizi kaydettirmek için Koordineli Kayıt Bildirimi formunu doldurup iletmelisiniz: (<https://www.altinn.no/en/forms-overview/bronnoysund-register-centre/registering-a-new-entity-or-changing-information-regarding-an-existing-entity---coordinated-register-notification/>)

Bir kolektif ortaklığa kaydolacağınız zaman, her zaman ortaklık anlaşmanızı belgelerinizin içine eklemeniz gerekmektedir. Şirketin bir yönetim kurulu olacaksa, yönetim kurulu üyelerinin Koordineli Sicil Bildirim formunu imzalayarak görevi aldıklarını onaylamaları gerekir. Herhangi bir denetçi veya muhasebeci de aynı süreçten geçmelidir. Şirketiniz kurulumu, kayıt prosedürü, sorumluluklarınız, ortaklık anlaşması örnekleri konuya ilişkin sıkça sorulan sorular vb. hakkında daha detaylı bilgiye link aracılığıyla ulaşabilirsiniz. (<https://www.brreg.no/en/other-types-of-organisation/general-partnerships-ans-da/register-a-general-partnership/>)

4.Kooperatif (SA)

Üyeler, işletmenin faaliyetlerine tüketici, tedarikçi olarak veya başka bir şekilde katılarak mali çıkarlarını desteklerler. Bir kooperatifte getiri, işletmede kalır veya işletmedeki cirolarına göre üyeler arasında dağıtılır. Üyelerin hiçbiri işletmenin yükümlülüklerinden dolayı kişisel olarak sorumlu değildir. Norveç'te kurulan her kooperatifin Ticaret Siciline kayıtlı olması gerekir. Kayıt için son tarih, ana sözleşmenin imzalanmasından sonra üç aydır.

Bir kooperatife kaydolurken eklemeniz gereken birkaç ek belge türü vardır. Örneğin, tüzük de dâhil olmak üzere dernek mutabakatı, katkı sermayesinin ödendiğini teyit eden bir denetçi veya finans kuruluşunun beyanı, kurucular tarafından imzalanmış açılış bilançosu, Norveç Mali Denetleme Kurumundan onay belgesi, yatırılan sermayenin ödendiğini teyit eden bir denetçi beyanı. Eğer işletmenin amacı bankacılık veya sigorta faaliyeti içeriyorsa muhakkak belgelenmeli ve dokümanlara eklenmelidir. Şirketiniz kurulumu, kayıt prosedürü, sorumluluklarınız, konuya ilişkin sıkça sorulan sorular vb. hakkında daha detaylı ve en güncel bilgiye link aracılığıyla ulaşabilirsiniz. (<https://www.brreg.no/en/other-types-of-organisation/co-operative-sa/>)

5. Yabancı Bir Şirketin Norveç Şubesi (NUF)

Farklı bir ülkede var olan şirketinizin Norveç şubesini açarken Altinn.no 'da yer alan elektronik formu kullanmanız mümkün değildir. Genel bir kural olarak, yabancı Bir Şirketin Norveç Şubesini açmak isteyen tüm kişiler bir Norveç ulusal kimlik numarası veya D-numarası belirtmelidir, ancak menşe ülkedeki yönetim kurulu ve şirket ortakları istisnadır. D-numarası, Norveç ulusal kimlik numarası olmayan yabancı kişileri tanımlayan ayrı bir kimlik numarasıdır. Bir D-numarası için başvurduğunuzda, Koordineli Kayıt Bildirimine bu başvuru formunu da eklemeniz gerekmektedir. Ayrıca, başvuranın bir fotoğrafını, tam adını, doğum tarihini, cinsiyetini, son kullanma tarihi ve vatandaşlığını içeren geçerli bir kimlik belgesinin onaylı bir kopyasını da eklemeniz gerekir.

Şirketiniz kurulumu, kayıt prosedürü, sorumluluklarınız, konuya ilişkin sıkça sorulan sorular vb. hakkında daha detaylı ve en güncel bilgiye link aracılığıyla ulaşabilirsiniz (<https://www.brreg.no/en/other-types-of-organisation/norwegian-registered-foreign-business-nuf/>)

Şirket Kurma Prosedürü

Norveç'te şirket kurabilmek için 18 yaşından büyük olmak, Norveç ulusal kimlik numarasına veya yabancılar için D Numarasına sahip olmak gerekmektedir. Şirket kurulumu işlemleri şirketin yasal yapısı (Şahıs şirketi, özel limited şirket (AS), genel ortaklık (ANS/DA), kooperatif (SA), yabancı bir şirketin Norveç şubesi (NUF) belirlendikten sonra, Norveç Ticaret Bakanlığının bir alt kuruluşu olan "Brønnøysund Kayıt Merkezince" talep edilen formların doldurulması ve gerekli kayıt ücretlerinin ödenmesi ile gerçekleştirilmektedir. Şirket kurulumuna ilişkin tüm işlemler ve belgeler konusunda (<https://www.brreg.no/en/business-2/?nocache=1742396503817>) adresinden detaylı bilgi alınabilmektedir. Diğer taraftan, Brønnøysund Kayıt Merkezi'nin ücretsiz bir hizmeti olan "açık veri" hizmetini kullanarak potansiyel pazarınız hakkında sayıda bilgi edinebilirsiniz. Brønnøysund Kayıt Merkezi – açık veriler (yalnızca Norveççe)

AB/AEA üye ülke vatandaşı değilseniz ve Norveç'te bir iş kurmayı planlıyorsanız, ülkede çalışmanıza imkân verecek bir oturma iznine sahip olmanız gerekir. Norveç Göçmenlik Müdürlüğü'nün (UDI) web sitesinde oturma izninin şartları ve gereklilikleri hakkında bilgi bulabilirsiniz. (<https://www.udi.no/en/want-to-apply/>)

Kurmak istediğiniz şirketin yasal yapısına, şirket kurulum başvurusunun elektronik ortamda yapılması ya da gerekli formun posta yoluyla doldurup ilgili kuruma iletilmesine ve diğer farklı kriterlere bağlı olarak kayıt ücretleri ve sermaye gereklilikleri farklılık gösterebilmektedir. Tüm harçlara ilişkin güncel tutarları aşağıdaki linkten kontrol edebilirsiniz. (<https://www.brreg.no/en/business-2/fees-for-registration/>)

Ticari Teşebbüs Sicili - Brønnøysund Kayıt Merkezi-, şirket kurulduktan sonra en geç üç ay içinde şirketin kaydına ilişkin bildirim almalıdır. Şirket, kurucu kişi ana sözleşmeyi imzaladığı anda kurulmuş sayılır, ancak kural olarak şirketler tescil edilene kadar yükümlülük üstlenemezler. Brønnøysund Kayıt Merkezi işlem süreleri değişiklik göstermektedir, ancak tahmini süreleri linkten kontrol edebilirsiniz. (<https://www.brreg.no/en/when-will-my-case-be-processed/>)

Sigorta

Norveç sigorta sektörü, yüksek dijitalleşme seviyesi ve güçlü kurumsal yapısıyla karakterizedir. Sektör, Finanstilsynet (Norveç Finansal Denetim Kurumu) tarafından sıkı şekilde denetlenmekte olup, başta nakliyat, ürün sorumluluğu, alacak sigortası ve işveren sorumluluğu olmak üzere ticaretle ilgili birçok alanda kapsamlı çözümler sunmaktadır. Başlıca sigorta sağlayıcılar arasında Gjensidige, If, Tryg ve DNB Livsforsikring öne çıkmaktadır.

Norveç ile ticaretle özellikle deniz taşımacılığı ve teslim şekillerine bağlı olarak nakliyat sigortası büyük önem taşır. Norveç'e ihracat yapan firmaların, ticari risklerin azaltılması bakımından, Norveçli alıcının yerel sigorta şirketi kullanma talebiyle karşılaşabileceğinden, uluslararası brokerler aracılığıyla Norveç pazarına uygun poliçeler düzenlemesi ve ayrıca Norveç'teki ithalatçı şirketler tarafından yaptırılan sigortalar nedeniyle, satıcının sigortasız risk üstlenmemesi tavsiye edilmektedir.

Sürdürülebilirlik odaklı yaklaşımlar, sigorta sektöründe de etkisini göstermekte; çevreci üretim yapan veya karbon ayak izini düşüren firmalar daha uygun teminat koşulları elde edebilmektedir. Bu çerçevede, Norveç'e ihracat yapacak firmaların sigorta poliçelerinin kapsamını önceden netleştirmesi ve yeniden sigorta geçerliliğini doğrulamasının önem taşıdığı değerlendirilmektedir. Ayrıca Eximbank veya Norveç'in Eksfin kurumları üzerinden ihracat kredi sigortası gibi ek güvence mekanizmaları değerlendirilebilir.

Bankacılık Mevzuatı

Norveç bankacılık sistemi istikrarlıdır, sıkı şekilde denetlenir ve dijitalleşme oranı yüksektir. Bankaların çoğu uluslararası işlemlere açıktır; Türkiye-Norveç ticareti için büyük bankalar (DNB, Nordea, Handelsbanken) tercih edilebilir. SWIFT sistemi yaygın, döviz transferlerinde hız ve güvenlik yüksektir.

Bankacılık ve finans sektörü Finansal Denetim Kurumu (Finanstilsynet) tarafından denetlenir. AB bankacılık düzenlemelerinin çoğu Norveç'e AEA (EEA) anlaşması yoluyla entegre edilmiştir. AML (Kara Para Aklama), KYC (Müşterini Tanı) kuralları sıkı şekilde uygulanmaktadır.

Norveç dış ticaret işlemlerinde genellikle açık hesap, akreditif (L/C) veya teminat mektupları tercih edilir. Dijital ödeme çözümleri (Vipps, BankAxept) yaygındır, fakat ihracat işlemleri için geleneksel banka kanalları kullanılır. Eksportfinans ve GIEK gibi devlet destekli kurumlar Norveçli ithalatçılar için ihracat kredisi ve garanti sistemleri sunmaktadır. Norveç'te yerleşik olmayan şirketlerin banka hesabı açması zor olmakla birlikte yerel iş ortağı aracılığıyla ticaret yapılabilir.

Norveç, sürdürülebilirlik (ESG) kriterlerine önem vermektedir; bu bakımdan banka kredilerinde çevresel performansın değerlendirilmesi ve sağlık, yeşil teknoloji, yenilenebilir enerji gibi alanlara daha kolay finansman sağlanabilmesi söz konusu olabilir.

Vizeler

AB/AEA ülkeleri vatandaşlarının ve Norveç'le vize muafiyeti anlaşması bulunan ülke vatandaşlarının Norveç'e gitmek için vize almalarına gerek yoktur. Diğer tüm ülke vatandaşlarının Norveç'i ziyaret edebilmek için vize alması gerekmektedir. Türk diplomatik, hizmet veya hususi pasaport sahipleri 90 güne kadar olan ziyaretlerinde vizeden muaftır. Umuma mahsus pasaport sahiplerinin ise seyahat öncesi Schengen vizesi almaları zorunludur.

Türkiye vatandaşları 90 günden fazla ülkede bulunabilmek veya ikamet edebilmek için oturma iznine ihtiyaç duyarlar. Göçmenlik Dairesi- The Directorate of Immigration (UDI) oturma ve çalışma izni başvuruları için sorumlu kurumdur. Aile göçmenliği (D-vizesi), çalışma vizesi, öğrenci vizesi, geçici/kalıcı oturma izni, turistik vize vb. hakkında detaylı ve güncel bilgi için Göçmenlik Dairesinin web sitesini incelemenin yararlı olacağı değerlendirilmektedir. (<https://www.udi.no/en/want-to-apply/>)

Vize ve her türlü oturma ve çalışma izinleri ile ilgili sorularınız için konuya ilişkin aracı kurum

olarak görev yapmakta olan VFS'yi arayabilirsiniz. Türkiye'deki Norveç Krallığı Büyükelçiliğinin resmi temsilcisi olan kuruma (www.vfsglobal.com/norway/turkey) E-mail: info.notr@vfshelpline.com, Çağrı merkezi: 0212 -373 5816 aracılığıyla ulaşılabilir. Ankara'daki Norveç Kraliyet Büyükelçiliği'ndeki Vize Ekibi ile e-posta yoluyla iletişime geçebilirsiniz: emb.ankara.immigration@mfa.no

Kaynak: T.C. Oslo Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği